

PERTEV APAYDIN'IN ARDINDAN

Ayhan Çilingiroğlu
Elektrik Mühendisi

3 Kasım 2021 sabahı kı-
zım Duygu telefonda
konuşurken bana döndü
ve Pertev'in kızı Ayşegül
ile konuştuğunu söyledi.
Bir gün evvel, yani 2 Kasım
saat 15.35'te Pertev'i
kaybetmişiz. Pertev, kızı ve
yardımcısı ile öğlen yemeği
yedikten sonra, Ayşegül evine
gitmek için Brüksel'den
Paris'e giden trene binmiş.
Daha trendeyken yardımcı
kız Ayşegül'e telefon ederek,
"babasını kaybettiklerini,
bilgisayarın önündeki
koltukta otururken bir anda
hareketsiz kaldığını" söylemiş.
Pertev, kendisi çekmeden,
çevresine çektirmeden bu
dünyadan ayrılmış oldu.
Ben çok sevgili dostumu,
okul arkadaşımı kaybettim.
Türkiye çok seçkin bir vatanseverini
kaybetti.

Pertev ile dostluğumuz 1948 yılında İTÜ'ye girdiğimizde başladı. Pertev Saint Joseph Lisesi'nden, ben de Ankara Lisesi'nden gelmiştim. Pertev elektronik mühendisi olmayı, ben de elektrik mühendisi olmayı seçtim.

73 yıl içerisinde dostluğumuz ve birbirimize olan saygımız artarak devam etti.

Pertev sadece bir mühendis değildi. Aynı zamanda büyük bir müzik hayranı ve adamıydı. Hem piyanist, ama en önemlisi hem de orkestra şefi oldu. O müzisyen bir ailede doğmuş ve büyümüştü. Annesi Fulya Akaydın Türk müziğinin çok değerli bir piyanisti ve saygın bestecisi; teyzesi ise Türk müziğinin ilk kadın kemancılarından biri ve bestekar idi. Beraber İstanbul Radyosu'nda her hafta Klasik Türk Müziği program yayınları yaparlardı, kayıtları hala vardır. Fakat anne ve teyzenin bir sanatkar olarak çok güçlülükle hayatlarını kazandıklarını gören Pertev,

mühendis olarak hayatını kazanmaya karar verdi. Aynı anda annesi de Pertev'in o zamanki hocası Cemal Reşit Rey'e oğlunun mühendis olmasını istediğini bildirmişti. Elektronik Fakültesi'ni seçmesinin başka bir sebebi de hocamız Prof. Dr. Salih Murat Özdelik ile akustik çalışmalar yapabilmek umuduuydu. Hocamız çok yaşlı olduğu için bunu pek gerçekleştiremedi.

Ben 1953 yılında mezun oldum. Pertev kendisini daha iyi geliştirebilmesi için okulu 1 yıl uzatmaya karar verdi. O sırada 3. sınıfta iken Besançon'da (Fransa) Uluslararası Genç Orkestra Şefleri Yarışması'na katıldı ve Türkiye'ye ödül olarak döndü. Onun hayatında hep müzik vardı. Onunla

birlikte ders çalıştığımız sıralarda zaman zaman piyano yanına gidip parmaklarını piyano tuşlarında gezdirirdi. Üniversitede bir süre asistan olarak görev yaptı. İTÜ'nün ilk FM radyosunun kurucularından biridir.

Askerliğini Genelkurmay Başkanlığı "ilmi istişare" heyeti İLGE'de yaptı (İLGE daha sonra ARGE oldu). O sırada bir kız çocuğu olan Sevim ile evlendi. Askerlikten sonra çocuğu aile büyüklerine bırakarak, karı koca Londra'ya gittiler. Pertev orada Imperial College Londra Üniversitesi'nde doktorasını yaptı. Ve başarılı çalışmalarından dolayı NATO'nun askeri araştırma merkezinde görev aldı. İlk 5 yıl La Haye, Hollanda'da yaşadıkdan sonra, Brüksel'e taşındılar. Emekli oluncaya kadar NATO'dan başka yerde çalışma hayatı olmadı. Kızı Ayşegül Hollanda'da İngiliz okuluna gittikten sonra, Brüksel'de Fransız Mektebine devam edip İngilizce, Hollandaca ve Fransızca'yı ana lisanı gibi öğrendi.

Brüksel’de önce kiralık evde oturan Apaydın ailesi o şehrin en prestijli caddelerinden olan Avenue Franklin Roosevelt Caddesi’nden daire satın alarak mutlu bir hayat yaşadılar. Bu daire Pertev’in kuyruklu piyanosu, bir klavsen, kendi yaptığı pedallı kocaman elektronik org ve elektronik haberleşme aygıtları ile donanmıştı. Pertev’in çalışma odasını hayranlıkla izlemiştir. Bilgisayarın başına geçerek, dünyada olup bitenleri çok yakından takip eden Pertev, aynı zamanda dostları ile haberleştiği bir düzen kurmuştu. Türkiye’yi ilgilendiren olayları ve yayınları çok yakından takip ederdi, nitekim Samuel Huntington’un Medeniyetler Çatışması (Clash of Civilizations) kitabını pek çok kişiden önce fark edip okumuş, hatta satır aralarını da okumuştur. Üşenmemiş, bir özetini yaparak benim gibi birçok yakın dostuna iletmişti. Bu yayından Türk kamuoyunun haberinin olması, Pertev’in özeti yapmasından 1 yıl sonraya rastlar. Pertev çok mütevazı bir kişiliğe sahipti. Hatta benim herhangi bir yayında ondan bahsetmemden memnun olmadığını belirterek, “Bak ben bir daha seninle konuşmam” demişti. Ben bu cümleyi bir vasiyet olarak telakki etmediğimden, bu yazıyı gönül huzuru ile kaleme almaktan çekinmedim.

İdil Biret ve eşi Şefik Büyükyüksel, Apaydın ailesinin çok yakınlarıydı. O kadar ki, Pertev Şefik Bey’in ısrarını kırmamış ve beraber tekneyle mavi yolculuğa

çıkışlardı. İdil Biret’in sürekli ısrarıyla Pertev birkaç sene sonra tekrar orkestra şefi değneğini alıp İdil Biret, Suna Kan, Ayşegül Sarıca, Hüseyin Sermet ile İstanbul, Ankara ve İzmir’de çok güzel konserler verdi. Ama özellikle kendi ısrarı üzerine “amatör” sıfatı ile İstanbul Şehir Orkestrası, İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası’nı yönetti. Filarmoni Derneği 10. Yıl Ödülü’nü başarılarından dolayı genç orkestra şefi Pertev Apaydın’a vermişti.

Eşim Mediha bir Avrupa yolculuğunda uçakta İdil Biret ile yan yana oturmuş. Tabii kısa bir zamanda söz ortak dostumuz Pertev’den açılmış, İdil Biret Pertev için o bir “renaissance man” demiş. Pertev’i tarif etmek ancak bu kadar iyi olurdu.

Arkasında biricik torununu bıraktı. Pertev’in sanat yönünü o devam ettiriyor. 4 sene Amerika’da tiyatro sanatları okuyup, sonra dünyada en meşhur aktörlük stüdyolarından bir tanesi olan Stealla Adler Studios’dan mezun olup, aktör, yönetmen ve senarist/yazar oldu. İsmi Emile Aslan Lacheny. Yarı Fransız, yarı Türk olan Emile, dedesinin iftiharını, anneannesinin gözbebeğidir. Ona başarılar dileriz. Çok önemli yerlere ulaşmasını temenni ederiz.

Pertev’i az bilinen bir hazine olarak tanımlayabiliriz. Değerini pek bilemedik. ■

